

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาแบบผสม (Mixed Methodology) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ โดยมีวิธีการดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยการจัดสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 2 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถาม
2. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้คำถามปลายเปิด

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยการจัดสนทนากลุ่ม

ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ไพศาล วรคำ, 2552 : 211-214)

1. กลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา

ผู้ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็น รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียง ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียง ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล

วางแผน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ไพศาล วรรคำ. 2552 : 95)

จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (อรุณี อ่อนสวัสดิ์. 2551 : 147) เทปบันทึกการสนทนา รวมทั้งกล้องถ่ายภาพ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่เหมาะสม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

3.2 สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3 นำประเด็นคำถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

3.5 เลือกประเด็นคำถามที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการสนทนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อคำถาม ความเป็นไปของสภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

4.1 ถอดเทปการสนทนากลุ่มแบบคำต่อคำ

4.2 อ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปทั้งหมด ทบทวนข้อมูลทั้งหมดและทำความเข้าใจในข้อมูล

4.3 จัดกลุ่มความหมายแยกออกเป็นประเด็น โดยจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน

4.4 นำกลุ่มคำข้อความหรือประโยคที่ได้มาตีความหรือให้ความหมาย หากข้อมูลยังไม่มีความชัดเจนจะบันทึกแยกเป็นข้อสังเกตไว้ต่างหาก เพื่อสะสมข้อมูลนั้นไว้แล้วนำกลับมาวิเคราะห์เมื่อได้ข้อมูลมากพอ

4.5 ทำการวิเคราะห์หาคุณลักษณะของข้อมูลที่จำแนกเป็นหัวข้อย่อยโดยพิจารณาความสอดคล้องกับคำถามการวิจัย

4.6 เขียนคำบรรยายความหมายตามลักษณะข้อความที่ปรากฏและนำเสนอพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบเพื่อสะท้อนให้เห็นสาระสำคัญของกลุ่มข้อความแต่ละกลุ่ม

ระยะที่ 2 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถาม
2. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้คำถามปลายเปิด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1. การวิจัยระยะที่ 1 ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียง จำนวน 1 คน ประธานสภาเทศบาลตำบลเวียง จำนวน 1 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียง จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง จำนวน 2 คน

2. ระยะที่ 2 แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง
- 2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียง
- 2.3 การวิจัยระยะที่ 2 ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 คน

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ จำนวน 12 คน ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 เป็นการขอข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. จัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่ได้รวบรวมทั้งหมดและคัดเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับหัวข้องานวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ หากกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามจากการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ตามกรอบแนวคิดและให้ครอบคลุมสาระตามขอบเขตของการวิจัย 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคคลากร

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ความสมบูรณ์ในคำชี้แจง และด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1 นายสุทัศน์ แก้วคำ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษา ค.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม(ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย)

5.2 ดร.กฤษกนก ดวงชาตม อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามวิทยาลัยการศึกษา ปร.ค. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล)

5.3 ดร.ปิยะธิดาปัญญา อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษา กศ.ค. วิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา สถิติ การวัดและประเมินผล)

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร ในสังกัดเทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด

7. นำแบบสอบถามนำแบบสอบถามนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) (ไพศาล วรรค้ำ, 2552 : 277)

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง นายกเทศมนตรี ตำบลแวงน่าง เพื่ออนุญาตออกหนังสือไปยังกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย และเพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง ตามกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2. จัดทำหนังสือถึงประชากรในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแล้วส่งคือภายใน 1 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการนำแบบสอบถามส่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยด้วยตนเอง และขอแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รับคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ คัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบมาใส่รหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาความถี่และร้อยละ

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง

5. นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

6. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและเป็นรายด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 104)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย(Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 105)

$$\text{สูตร} \quad \mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 106)

$$\text{สูตร} \quad \sigma = \frac{\sqrt{n\sum x^2 + \sum x)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนตัวละตัว
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum x$	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามใช้ดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภักดิ์ทิษณี. 2546 : 281-220)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีค่าความสอดคล้องระหว่างลักษณะเนื้อหา กับ จุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้สูตร ประสิทธิภาพเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 130)

$$\text{สูตร } R_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 + (\sum x)^2] [n \sum y^2 + (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	R_{xy}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อที่พิจารณาใน <i>r-distribution</i>
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน
	$\sum y$	แทน	คะแนนรวมในแต่ละข้อกระทงของผู้ตอบแบบสอบถาม
	\sum	แทน	ผลรวม

2.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 99)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY